

bleve at befølge de Anliggender, som udgjøre deres Hovedvirksomhed, og som særligt paaligger dem; derved blive Landsdelens Forretninger ikke i mindste Maade forstyrrede ved Begivenheder som dem, vi nylig have seet, og vi kom ikke til her at møde under saadanne ubehagelige Forhold som dem, hvori vi i den senere Tid have befundet os. Jeg troer, at ifald denne Betragtning havde gjort sig alvorlig gjældende i det Dieblit, da Ministeriet traadte af, saa havde den ærede Minister i Forbindelse med den anden af hans Collegaer, som vare Ministre for de særlige Anliggender, roligere kunnet fortsætte deres Virksomhed her ved Rigsdagen; vi havde da været langt fremfærdne, og der kunde i den mellemiggende Tid være fundet paa Raad til at samle et Ministerium for Monarchiets sælles Anliggender. Skulde det imidlertid have vist sig, at de i det Geheimestatsraad ikke paa nogen Maade kunde syldestgjøre de der fremstaaende Forbringinger, saa maatte det være Majestæten i Geheimestatsraadet, som i saa Fald fremkaldte de særlige Ministres Afstedigelse og beprøvede Udnævnelsen af andre; men indtil dette skete, var det paa ingen Maade nødvendigt for dem at træde af. Det har været mig om at gjøre, at fremkalde disse Betragtninger, fordi jeg troer, at de tidligt eller seent maae fremkomme, og jeg tør sige, jo tidligere de komme til at gjøre sig practisk gjældende, desto bedre. Spørgsmaalet er, om vi tilrods for Omskiftninger i Geheimestatsraadet skulde kunne vedblive vort rolige, constitutionelle Liv? Om ikke Banffeligheder, som dog paa ingen Maade hidrører fra Repræsentationen, tilsidt ville blive fastede som en Skygge paa det repræsentative Liv, istedetfor at de aabenbart hidrøre fra, at man har villet forsøge at samle Mere til et Hele end det, der for Tiden behørigt kan samles, ja, at man maakke endog har holdt for, at man ved at samle det saaledes, just skulde faae det til at brydes. Jeg troer, at den bedste Vej, man kan gaae, er den, at lade Ministrene for de særlige Anliggender være simple Forretningsførere for disse Anliggender, med ikke større politisk Indflydelse end den, som Landsdelens Forhold i Geheimestatsraadet maa fremkalde; de særlige Ministre vilde være bedre

gjente dermed og mere sikre i deres Stilling, og vi vilde komme til at gaae frem med langt større Rolighed og komme til at udvikle vore indre Forhold meget simple og naturligere. Vi ere komne til at spænde den politiske Streng for stramt; vi have villet bringe et Hele tilveie, hvor Organismen selv kræver det Deelte; vi have prøvet, igjennem de øverste Trin i Regeringskuglen, at ville udslette den nødvendige Deelthed, som netop er vor Frelse, og vi have derved berøvet os, jeg vil ikke sige, vor Undergang, det vilde være for meget sagt, men Forlegheder i en ganske væsentlig Grad. Vore store Forlegheder i næsten alle Retninger hidrøre fra, at vi ville være Mere, end vi kunne blive, Mere, end vi, til en given Tid idetmindste, kunne blive, og at vi ikke stille os paa en saa simpel Fod som muligt og nødvendigt. Jeg skal slutte med det, hvormed jeg begyndte: den ærede Minister har sagt, at hans Samvittighed frifjendte ham, og forsaavidt jeg er en Deel af denne Samvittighed, skal jeg udtale, at det Æneste, jeg vilde bebreide ham i det afgjørende Dieblit, var, at han ikke rolig blev i sin Stilling som særlig Minister, hufstende paa, at den var hans Hovedstilling, og samlede de Mænd om sig, som behøvedes til at føre Rigsdagen frem, medens de øvrige Begivenheder ordnede sig. De vilde da maakke have ordnet sig langt lettere.

S. Sage: Jeg har havt Leilighed til et Par Gange at modsigge den ærede sidste Taler, naar han har betvivlet Lovligheden af, at de sælles Bidrag ere blevne forandrede for de enkelte Landsdele. Jeg indskrænkede mig til en Modsigelse ligeoverfor hans fremsatte Paastand. Jeg troer ikke, at det vil være heldigt i dette Dieblit at gaae ind paa en Forhandling om Uanskeligheden eller Befragelsen om de foregaaende Ministerslister. Det ærede Medlem har ogsaa fortrinnsviis havt til Hensigt at tale om Realiteten, om det Forhold, hvori Kongeriget staaer til Monarchiet. I saa Henseende maa det være mig tilladt at udtale, at jeg ikke kan bele den Opfattelse af vort constitutionelle Liv, som det ærede Medlem har gjort gjældende. Der fandtes i Grundlovens § 21 Bestemmelser om, at Ministrene i Forening udgjorde